

Hur arbetar lärosätena med att säkra tillgången på personal och kompetens i lärarutbildningarna?

Läraryrsörjning i lärarutbildning – En analys om problem, strategier och lösningar utifrån utvärderingar av lärarutbildningar 2016–2020

Anna-Karin Malla, Maria Nyman, Josefine Ekroth – November 2020

Läraryförsörjning i lärarutbildning – levande PM

Del 1 Utfall i utvärderingarna

- Översikt av utfall i utvärderingarna
- Metod för kartläggning av sambandet mellan personalresurser och utbildningens kvalitet

Del 2 Slutsatser utifrån yttranden

- Problembild och konsekvenser
- Strategier och lösningar
- Exempel

Del 3 Lärosätenas återkoppling

- Återkoppling från konferenser
- Inkomna synpunkter från lärosäten via e-post lararforsorjning@uka.se

Problem 1: Saknas personal med vetenskaplig kompetens främst inom förskolepedagogik och fritidspedagogik

Konsekvens: Studenter får inte tillräckligt djup i undervisning, inte tillräckligt med aktuell forskning inom förskole- och fritidspedagogiska områden
=> måluppfyllelse möjliggörs inte.

Konsekvens: Bedömningskriterierna kan vara för generella eller otydliga
=> måluppfyllelse säkerställs inte.

Strategi: Kompetensanalyser, kompetensutveckling och internrekrytering för att säkra vetenskaplig kompetens på lång sikt.

Strategi: Forskningsstrategi för att stärka forskning och forskningsanknytning i ämnen relevanta för utbildningen säkrar tillgång till vetenskaplig kompetens på lång sikt.

Problem 2: Saknas vetenskaplig kompetens inom ämnesdidaktik

```
graph TD; A[Problem 2: Saknas vetenskaplig kompetens inom ämnesdidaktik] --> B["Konsekvens: Ämnesdidaktiska innehållet är otydligt och ger otillräcklig förberedelse för VFU => måluppfyllelse möjliggörs inte.  
Konsekvens: Bedömningskriterierna kan vara för generella eller otydliga => måluppfyllelse säkerställs inte."]; B --> C["Strategi: Kompetensförsörjningsplan för att identifiera behovet av kompetensutveckling och långsiktiga satsningar på forskning."];
```


Konsekvens: Ämnesdidaktiska innehållet är otydligt och ger otillräcklig förberedelse för VFU => måluppfyllelse möjliggörs inte.
Konsekvens: Bedömningskriterierna kan vara för generella eller otydliga => måluppfyllelse säkerställs inte.

Strategi: Kompetensförsörjningsplan för att identifiera behovet av kompetensutveckling och långsiktiga satsningar på forskning.

Problem 3: Professionsrelaterade kompetensen är begränsad och bärs upp av odisputerad personal

Konsekvens: Otillräcklig förberedelse för VFU och VFU kopplas inte ihop med övriga utbildningen => måluppfyllelse möjliggörs/säkerställs inte.
Konsekvens: Undervisning inte riktad mot relevant åldersgrupp.
Konsekvens: Tudelning vetenskaplig och professionsrelaterad kompetens.

Strategi: Rekrytering av yrkesverksamma lärare.
Strategi: Samverkan med skolor och kommuner.
Strategi: Satsning på praktiktäna forskning.
Strategi: Pedagogiskt upplägg av utbildningen som stärker professionen.

Problem 4: Otydlig ansvarsfördelning och otillräcklig kompetens vid examination inom VFU

```
graph TD; A[Problem 4: Otydlig ansvarsfördelning och otillräcklig kompetens vid examination inom VFU] --> B[Konsekvens: Svårt säkerställa examensmål som examineras under VFU. Konsekvens: Bedömningen av VFU görs på mindre omfattande bedömningsunderlag, riskerar rättssäkerhet. Konsekvens: VFU genomförs och examineras trots VFU-handledare och VFU-lärare inte tillräcklig förberedelse/utbildning.]; B --> C[Strategi: Insatser för ökat samarbete mellan handledare och VFU-lärare. Strategi: Handledarutbildning för alla VFU-handledare och kompetensutveckling. Strategi: Insatser för utveckling av underlag för examinationen.];
```

Konsekvens: Svårt säkerställa examensmål som examineras under VFU.
Konsekvens: Bedömningen av VFU görs på mindre omfattande bedömningsunderlag, riskerar rättssäkerhet.
Konsekvens: VFU genomförs och examineras trots VFU-handledare och VFU-lärare inte tillräcklig förberedelse/utbildning.

Strategi: Insatser för ökat samarbete mellan handledare och VFU-lärare.
Strategi: Handledarutbildning för alla VFU-handledare och kompetensutveckling.
Strategi: Insatser för utveckling av underlag för examinationen.

Problem 5: Lärarutbildningars stora personalstyrka behöver samordnas till en sammanhållen utbildning

Konsekvens: Svårt tydliggöra progression mellan kurser och utbildningens olika delar. Moment kan upprepas/falla mellan stolarna pga. brister i samordning.

Konsekvens: Svårt samordna VFU, samläsning, undervisningsämnen med fler inriktningar.

Strategi: Ändamålsenlig organisation för att få en helhet i utbildningen.
Strategi: Arbeta systematiskt med utbildningens upplägg och innehåll för att motverka dualism teori–praktik.

Vilka problem och strategier saknar ni i analysen?

Del 3 Lärosätenas återkoppling

- Svara i www.menti.com kod xx – öppen till kl. 16 idag
- E-posta synpunkter och erfarenheter till lararforsorjning@uka.se

PM finns här:

<https://www.uka.se/kvalitet--examenstillstand/utbildningsutvarderingar/utvardering-av-lararutbildningar/lararforsorjning-i-lararutbildningarna.html>